

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 10/25

Λουξεμβούργο, 4 Φεβρουαρίου 2025

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-158/23 | [Keren] ¹

Διεθνής προστασία: το δίκαιο της Ένωσης δεν αντιτίθεται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, στην επιβολή στους δικαιούχους διεθνούς προστασίας υποχρέωσης επιτυχούς συμμετοχής σε εξέταση περί κοινωνικής ενσωμάτωσης

Εντούτοις, δεν είναι δυνατόν να επιβάλλονται κατά τρόπο συστηματικό κυρώσεις για την αποτυχία σε μια τέτοια εξέταση

Η ολλανδική νομοθεσία προβλέπει, μεταξύ άλλων για τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας, υποχρέωση επιτυχούς συμμετοχής, εντός ορισμένης προθεσμίας, σε εξέταση περί κοινωνικής ενσωμάτωσης. Σε περίπτωση αποτυχίας μπορεί να επιβληθεί πρόστιμο. Το Δικαστήριο υπογραμμίζει τη σημασία της απόκτησης γνώσεων, ιδίως γλωσσικών, για την ένταξη των προσώπων αυτών και διαπιστώνει ότι τα κράτη μέλη έχουν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τη δυνατότητα να καταστήσουν υποχρεωτική τη συμμετοχή σε προγράμματα κοινωνικής ένταξης καθώς και την επιτυχή συμμετοχή στις σχετικές εξετάσεις. Ωστόσο, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι προσωπικές περιστάσεις οι οποίες αφορούν τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας και ποικίλλουν σημαντικά. Πρόστιμο μπορεί να επιβάλλεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως όταν προκύπτει αποδεδειγμένη και διαρκής έλλειψη βούλησης ένταξης. Επιπλέον, το να υποχρεώνεται, κατ' αρχήν, ο δικαιούχος διεθνούς προστασίας να καλύπτει το σύνολο των εξόδων των μαθημάτων και των εξετάσεων του προγράμματος κοινωνικής ένταξης συνιστά υπέρμετρη επιβάρυνση.

Ένας υπήκοος Ερυθραίας αφίχθη στις Κάτω Χώρες σε ηλικία 17 ετών και αναγνωρίστηκε ως δικαιούχος διεθνούς προστασίας. Όταν συμπλήρωσε το 18ο έτος της ηλικίας του, οι ολλανδικές αρχές τον ενημέρωσαν ότι όφειλε να παρακολουθήσει πρόγραμμα κοινωνικής ενσωμάτωσης δυνάμει του ολλανδικού δικαίου. Ως εκ τούτου, έπρεπε να συμμετάσχει επιτυχώς, κατ' αρχήν εντός τριών ετών, σε όλες τις δοκιμασίες της εξέτασης περί κοινωνικής ενσωμάτωσης. Η προθεσμία αυτή παρατάθηκε συνολικά για ένα έτος, για τον λόγο ότι ο συγκεκριμένος δικαιούχος διεθνούς προστασίας είχε διαμείνει επί μακρόν σε κέντρο υποδοχής αιτούντων άσυλο και είχε παρακολουθήσει μαθήματα κατάρτισης. Εντούτοις, ο νεαρός υπήκοος Ερυθραίας απουσίαζε από ορισμένα μαθήματα και ορισμένες εξετάσεις και απέτυχε στις εξετάσεις στις οποίες συμμετείχε.

Για τον λόγο ότι δεν ολοκλήρωσε το πρόγραμμα κοινωνικής ενσωμάτωσης εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, οι αρχές του επέβαλαν πρόστιμο ύψους 500 ευρώ και ζήτησαν την πλήρη εξόφληση του δανείου ύψους 10 000 ευρώ που του είχε χορηγήσει η διοίκηση για την κάλυψη του κόστους του προγράμματος. Εν συνεχεία, ο ενδιαφερόμενος απαλλάχθηκε από την υποχρέωση επιτυχούς συμμετοχής στο εν λόγω πρόγραμμα, διότι είχε καταβάλει, κατά τον χρόνο εκείνο, επαρκείς προσπάθειες ολοκλήρωσής του. Ωστόσο, η απαλλαγή αυτή ουδόλως επηρεάζει την υποχρέωσή του να καταβάλει το πρόστιμο και να εξοφλήσει το δάνειο.

Ο ενδιαφερόμενος προσέφυγε στα ολλανδικά δικαστήρια και το Συμβούλιο της Επικρατείας των Κάτω Χωρών αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικά ερωτήματα σχετικά με τη συμβατότητα του ολλανδικού

συστήματος με την οδηγία περί διεθνούς προστασίας ².

Με την απόφασή του, **το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η οδηγία αυτή δεν αντιτίθεται, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, σε εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία υποχρεώνει τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας να συμμετάσχουν επιτυχώς σε εξέταση περί κοινωνικής ενσωμάτωσης.**

Συναφώς, το Δικαστήριο υπογραμμίζει **τη σημασία της απόκτησης γνώσεων τόσο της γλώσσας όσο και της κοινωνίας του κράτους μέλους υποδοχής προκειμένου να διευκολύνεται η ένταξη** των δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην κοινωνία του κράτους μέλους υποδοχής καθώς και η πρόσβασή τους, μεταξύ άλλων, στην αγορά εργασίας και στην επαγγελματική κατάρτιση. Επιπροσθέτως, επισημαίνει ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν συναφώς ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως. Εντούτοις, είναι απαραίτητο να συνεκτιμώνται οι προσωπικές περιστάσεις που αφορούν τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας και ποικίλλουν σημαντικά, ιδίως λαμβανομένης υπόψη της ιδιαίτερα ευάλωτης θέσης των δικαιούχων, η οποία δικαιολογεί ακριβώς τη χορήγηση της εν λόγω προστασίας.

Επομένως, **πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ιδιαίτερες ατομικές περιστάσεις, όπως η ηλικία, το επίπεδο εκπαίδευσης, η οικονομική κατάσταση ή η κατάσταση της υγείας του ενδιαφερομένου.** Επιπλέον, για την επιτυχή συμμετοχή σε εξέταση περί κοινωνικής ενσωμάτωσης πρέπει να απαιτούνται γνώσεις στοιχειώδους επιπέδου, οι οποίες να μην βαίνουν πέραν του αναγκαίου μέτρου για τη διευκόλυνση της ένταξης, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα δεν έχουν ακόμη εγκατασταθεί σε μόνιμη βάση στο οικείο κράτος μέλος. Τέλος, κάθε δικαιούχος διεθνούς προστασίας πρέπει να απαλλάσσεται από την υποχρέωση επιτυχούς συμμετοχής στην εξέταση αυτή εφόσον αποδεικνύει ότι έχει ήδη πράγματι ενταχθεί στην κοινωνία.

Εν πάση περιπτώσει, η αποτυχία σε μια τέτοια εξέταση δεν μπορεί να τιμωρείται συστηματικά με πρόστιμο. Μια τέτοια κύρωση μπορεί να επιβάλλεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως στην περίπτωση αποδεδειγμένης και διαρκούς έλλειψης βούλησης ένταξης. Επιπροσθέτως, το εν λόγω πρόστιμο δεν μπορεί επ' ουδενί να συνεπάγεται υπέρμετρη οικονομική επιβάρυνση για τον οικείο δικαιούχο, λαμβανομένης υπόψη της προσωπικής και οικογενειακής κατάστασής του.

Εν προκειμένω, το πρόστιμο που προβλέπει η ολλανδική ρύθμιση εφαρμόζεται κατά τρόπο συστηματικό και μπορεί να φθάσει στο ποσό των 1 250 ευρώ. Ένα τέτοιο μέτρο είναι προδήλως δυσανάλογο σε σχέση με τον σκοπό που επιδιώκει η συγκεκριμένη ρύθμιση.

Επιπλέον, το να υποχρεώνεται, κατ' αρχήν, ο δικαιούχος διεθνούς προστασίας να καλύπτει το σύνολο των εξόδων των μαθημάτων και των εξετάσεων του προγράμματος κοινωνικής ένταξης υπονομεύει τον σκοπό διασφάλισης της αποτελεσματικής ένταξής του στην κοινωνία του κράτους μέλους υποδοχής. Η υποχρέωση αυτή του επιβάλλει υπέρμετρη επιβάρυνση η οποία παρακωλύει όχι μόνον την ουσιαστική πρόσβασή του στο πρόγραμμα κοινωνικής ένταξης, αλλά και την άσκηση των λοιπών δικαιωμάτων και ευεργετημάτων που αντλεί από την οδηγία 2011/95.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαίνεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο και, εφόσον υπάρχει, η σύνοψη](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Επικοινωνία: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355.

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106

Ακολουθήστε μας!

¹ Η ονομασία που έχει δοθεί στην παρούσα υπόθεση είναι πλασματική. Δεν αντιστοιχεί στο πραγματικό όνομα κανενός διαδίκου.

² [Οδηγία 2011/95/ΕΕ](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας.